

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 5 DE SETEMBRE DE 1913

NÚM. 1810   ANY XXXV

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

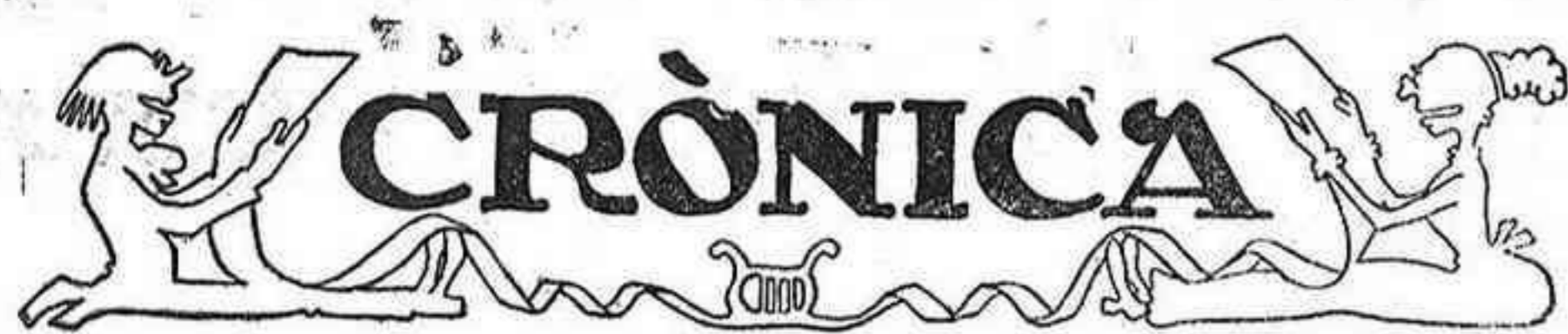
10 cèntims   Atrassats: 20

DEL SANEJAMENT

Un escombriaire escombrat.

Esperit de sacrifici o naps a la gorra?

Ibé, lectors estimats, ja no és pas un secret per a ningú, el de que's comença a treballar d'una manera *efectiva* per a les eleccions de regidors. El cronista no creia pas que fos tant prompte, que aquest important afer de ciutadania moguéss als ciutadans.

Confesso que sempre tindrè una certa candidesa de província; la qual, indubtablement, ha de produir-me desenganys enutjosos. Així, per exemple, al veure que no són els directors de partits, ni la massa del partit, ni els organismes de lluita, qui comença a aixecar la llebra; sinó molts senyors particulars, particularíssims, dotats naturalment d'aquella lloable previsió que sol encadenar l'èxit, ens hem quedat un poc admirats. Les coses, i més que les coses els negocis, s'han de preparar amb temps. Això, que cada un de nosaltres algú cop hem oblidat, sobre tot els que mai pensàrem en ésser regidors, apar que no ho oblidin ni puguin oblidar-ho aquells que desitgen ser-ne. L'insinuar-se és condició precisa. Un pretendent al càrrec de regidor s'insinúa amb temps o no s'insinúa. L'insinuar-se no és cobejar, ni tenir pretensions, ni anar per mals fins; és cridar l'atenció per a no passar despercebut, és dir: «Manca una víctima? Aquí la teniu».

I això s'ha d'agrair, en aquests temps de vil egoisme. Nosaltres, emperò, sempre sentimentals, ens imaginàvem, altrament, aquest procés. En una reunió previa dels primats del partit s'escullia l'*home*. Quan se tenia designat l'*home*, se'l feia sabedor del designi. Era una comissió que's presentava a casa seva, amb cara contristada, amb un gran respecte, parlant baix i enèrgic. Començava la conversa per una mena de pesam; després, amb el to enlairat de les grans ocasions, se li innovava l'acord. «Era el poble el mandatari, la ciutat; que, com una donzella ultratjada, venia a demanar justícia al cavaller;—el cavaller, aquí, arrufava el naç, comprenent massa bé el desig de la comissió,—era un sacrifici, cert; tindria que batre's amb fellons, amb fantasmes i amb tota mena d'elements desencadenats, com són, entre altres, foc i aigua; sols en premi tindria l'agraïment de la deslliurada; puix per lo mateix s'havia pensat en ell, que era capaç d'aconter-se amb agraiement tant sols».

El futur paladí, després de sinceres protestes de la seva inutilitat, demanava uns dies per a rumiar-ho. Al vespre no tenia gana; al llit ho consultava amb la dona; la dona, an el confés, i sols a copia d'insistència, sols a copia de reflexions, sols a copia d'altruisme, aquest home es deixava portar a la lluita, i d'allí a la derrota, o a l'escó dels concellers. Abans havia plorat, s'havia confessat, havia demanat perdó i se n'havia penedit moltes vegades; hi havia hagut trastorns

a la seva llar, discussions amb els amics, empentes per a treure'l de casa, i fins menaces de declarar-lo egoista xorc i mal ciutadà, en totes les llengües.

Us declaro resignadament que soc sofert un greu i deplorable error, us torno a repetir, fill del meu provincianisme inveterat. Aquí tot và a l'inversa, i així deu anar bé; car no és possible que, no anant-hi, es tolerés en ciutats que s'estimin.

Senyors particulars, particularíssims—mai se dirà massa vegades,—se proclamen candidats a base d'una amistat amb qualsevol electorer potencial. En els partits organitzats imperialment les sol·licituts cauen com pluja, i és el capítol qui no sab còm arribar a complaure a tants amics. En els organitzats a la moderna, o siga an els desorganitzats, cada cap és un berret, i un soci d'un centre polític se proclama en nom del centre, com l'altre en nom d'un esbart, i l'altre en nom propi. Per cada patibol hi hà cent màrtirs voluntaris, i nosaltres, francament, un poc peresosos en creure massa en aquest anhel de sacrifici, temem que s'hi amaguin segons fins.

La vida de regidor no és pas una vida envejable. S'ha de soportar tanta eloqüència, tanta tentació, tanta ironia, tanta crítica i tantes manifestacions, en aquesta Barcelona irredeemta, que un home, per heroic que's senti, ha de tenir certs escrúpols i certes vacil·lacions abans d'embarcar-se.

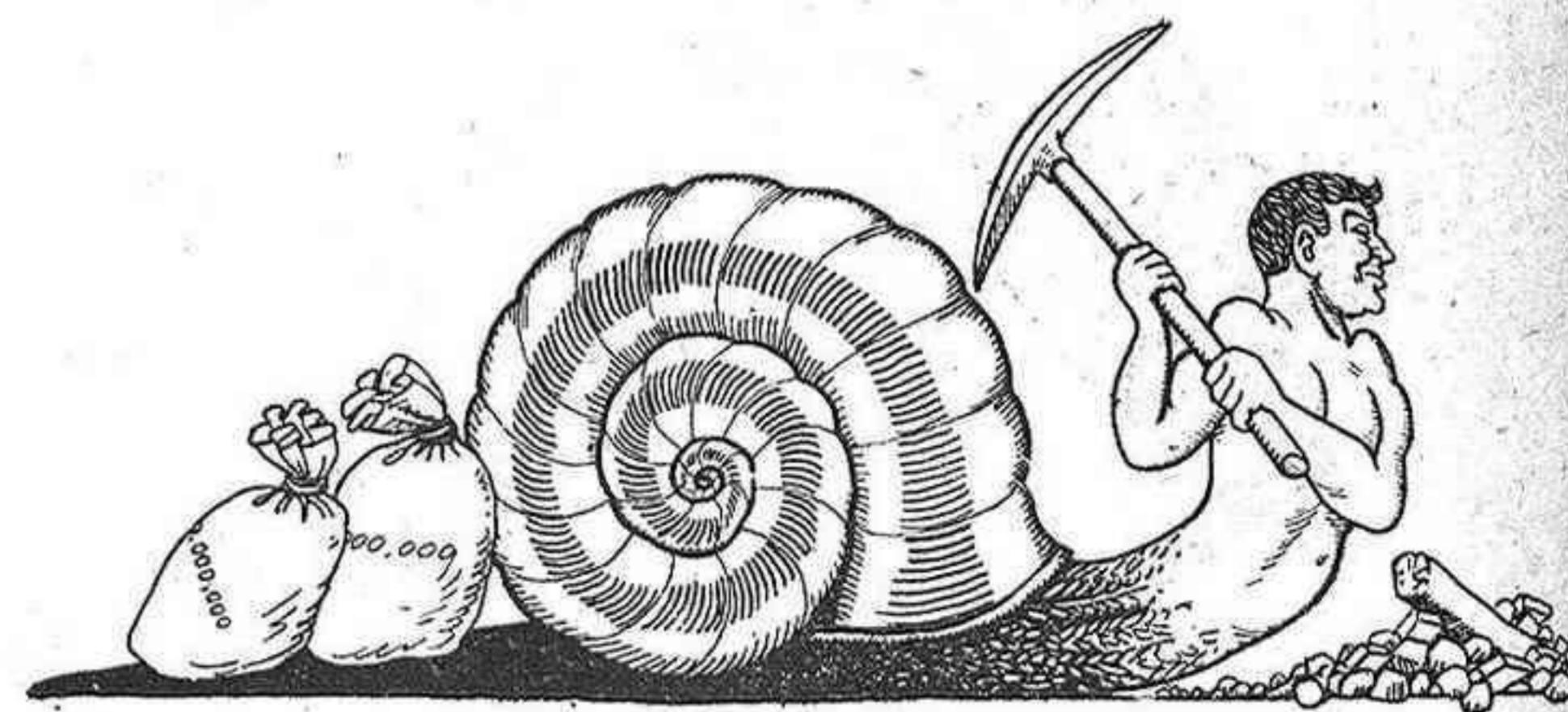
¿Serà la vanitat pueril dels que sense l'existència dels càrrecs de regidors no trobarien medi d'eixir de la seva foscor hereditaria? ¿Serà el gust de veure's saludat pels guardes urbans, de tenir un automòbil a la seva disposició i poder enviar un missatger, amb casc i sabre, a la senyora, per a disculpar-se d'un oblit o per a demanar-li un mocador nèt, de butxaca? ¿Serà per a això i per a altres coses que donen urc i certa lluiçor de personatge, o per a quelcom incompreensible a nostra honrada intenció?

Parlant francament, preferiríem que fos per lo darrer. Lo altre és més ridícol i donaria una pobre idea de nostra entenimentada raça, sobre tot de nostre mai prou alabat esperit pràctic.

Els fills dels almogàvers tenen dret, amb les seves pretensions a candidats de concellers, a pertorbar la disciplina dels partits, sols a títol de conqueridors d'alguna cosa que s'ho valgui, mai a títol de bufons públics.

I el que estiga amb mi, que aixequi el dit.

P. BERTRANA

COINCIDENCIA

Volent riure una mica?... Sí?...

En aquest cas, tinguin vostès la bondat d'enterar-se de lo que l'altre dijous, diada de Sant Agustí, va succeir a La Haya.

Cap allà al mig dia, una gentada immensa, vestida amb el trajo de les festes, se dirigia a la carretera de Schevningue, per a presenciar l'inauguració del palau de la Pau, magnífic edifici, degut, com se sab, a la generositat del famós mil·lionari Mr. Carnegie i construït en aquella via en mig d'un extensíssim parc d'estil anglès.

La festa, a la qual varen assistir-hi la gentil Guillermina, reina d'Holanda, el donador del palau i tot l'estat major del pacifisme europeu, resultà solemne i commovedora.

Còm no havia d'ésser així?... Un senyor que fa edificar a tot gasto un palau, model de severitat i grandesa, i que, quan el té construït, el regala al poble holandès i li diu: «Aquest serà el temple de la Pau. Aquí, delegats per les principals nacions del món, s'hi instal·laràn uns quants homes molt savis i molt entesos en qüestions de dret, que's cuidaran de resoldre, en amistosa discussió, tots els plets que entre les potències s'originin. Les guerres, doncs, estan acabades; la fraternitat internacional, gratuïta i obligatòria, és, des d'ara endavant, un fet». Voleu res més tendre ni més bonic?

Com ja pot suposar-se, en la solemnitat inaugural, va haver-hi molts discursos, esmaltats de frases bellíssimes.

Mr. Carnegie, el pare de la criatura, sintetitzà el seu pensament amb aquestes paraules:

—El món civilitzat ha comprès per fi, després de segles de proves doloroses, que el més gran dels beneficis és la pau.—

La festa va transcórrer dintre d'un ambient de la més franca alegria. Tothom estava content. La reina va ésser aplaudida; Mr. Carnegie sigué abraçat; cada personatge que sortia del palau era objecte d'una ovació.

La pau!... La pau!... Era tant bonic poguer-la aclamar en aquell temple destinat a ésser el seu arxiu, el seu alberg, el seu sagrat hostatge!...

Per això la gent, boja d'alegria, cridava: —Hem donat la pau al món!...—

I això és lo que als nostres lectors els ha de fer riure.

***

Es a dir; això precisament, no. Lo que'ls farà riure és la coincidència amb que'ls aconteixements, sempre veleidosos, ens vénen a sorprendre.

Mentres a La Haya se celebrava la gran solemnitat de que acabem de donar compte, a Alemanya, saben què succeïa?...

Doncs, succeïa que un diari de Berlín, arribant fins on

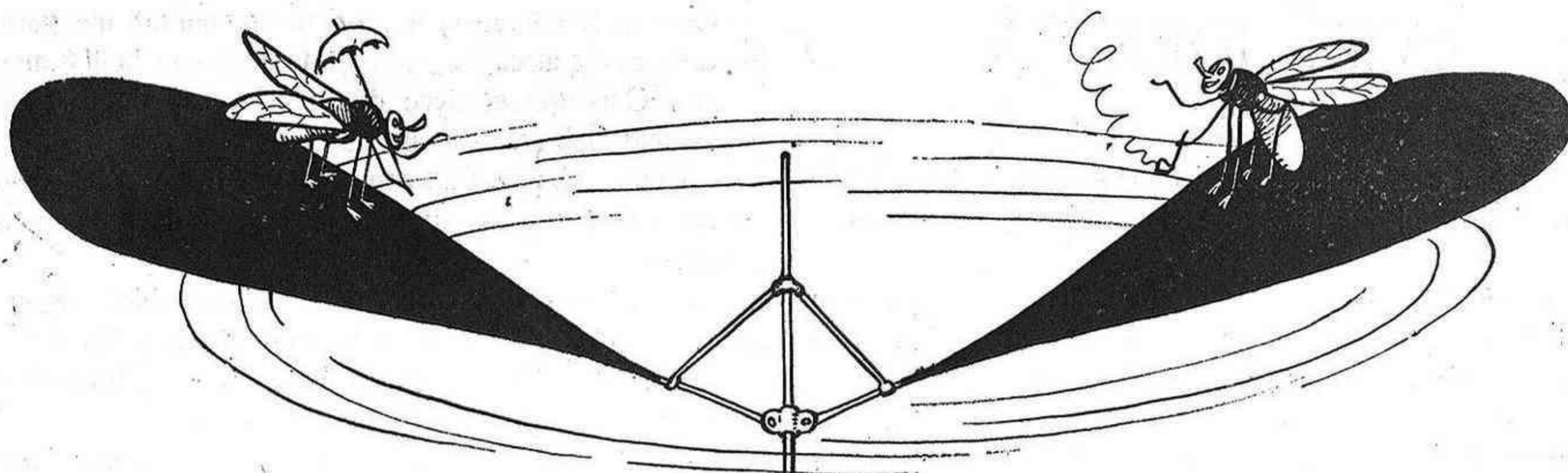

apa.

SETEMBRINA

La cullita del vi.

cap periòdic s'havia atrevit encara, publicava un article tremendo, manifestant que és d'absoluta necessitat que'ls alemanys declarin la guerra a França i, sense cap mena de contemplació, l'aixafin i la redueixin a l'impotència.

«Res d'esperar—deia el diari berlinès—que'ls francesos desenvainin l'espasa quan i com an ells els vingui bé. L'ocasió hem de triar-la nosaltres, aprofitant-la tant bon punt se presenti».

Per lo que's veu, els súbdits del kaiser han estudiat tant bé la qüestió, que tenen ja calculades totes les seves contingències.

Així, pensant amb l'aliança que actualment uneix a russos i francesos, el diari de Berlín declara que, per a tirar-se al damunt de França, cal esperar un moment en que Rússia estigui ocupada barallant-se amb una altra nació. Amb quina? Amb la Xina, per exemple.

«Per això—diu—lo primer que hem de fer és, ara que tenim bo amb els xinos, induir-los a que busquin raons a l'imperi rus. I així que veiem al zar Nicolau enredat amb la gent de Pekín, inventem un pretext qualsevol que, amb lo nerviosa que està França, no'ns ha d'ésser gens difícil trobar-lo i l'obliguem a declarar-nos la guerra. Salvada d'aquesta manera, davant del món, la nostra responsabilitat, recollim ben depressa el guant, invadim com una onada el territori francès i... l'estrella de Germania ens conduirà segurament a la victòria».

Hermosíssim, eh?... Però això encara no és tot.

Vençuda, mercès a l'«estrella», França, que faràn els alemanys?

El diari berlinès, respecte a aquest punt, no's mossega pas la llengua.

«Hem de debilitar-la—diu— fins a tal punt, que deixi d'ésser per a nosaltres una constant i violenta menaça.

Per a conseguir-ho pendrem a França lo que encara li queda de l'Alsàcia i la Lorena, l'obligarem a cedir a Bèlgica els departaments del Nord i farem que Italia li prengui tota la Savoia i la vall del Ròdan i se li anexioni, además, Tunis».

Ara diguin vostès: no és una graciosa coincidència que aquest toc de guerra s'hagi justament llençat el mateix dia en que a La Haya s'inaugurava el palau de la Pau?...

Pobre palau!...

Veiam si, segons com vagin les coses,

encara el veurem un dia convertit en quartel d'un parell de regiments o ignominiosament enrunat pel foc d'una bateria de Krupps o de Scheneiders!...

A. MARCH

Una carrera descansada

A l'arribar el mes de setembre, època d'ingrés en les Universitats, Instituts i escoles especials, arriba també la preocupació de molts pares que han de matricular els seus fills i no saben encara per quina carrera decidir-se.

—Ja tens quinze anys, Magí—exclama el senyor Basols, donant paternalment un copet al clatell del seu hereu, que és un gandul de set soles.

—Tinc quinze anys, sí. Què vol dir amb això, papà?

—Que has de posar enteniment, i que sols deus pensar en estudiar forsa.

—Deixi'm fer; ja veurà... Cada any, matrícula d'honor.

—Tant-de-bo-de-déu!

—L'hi asseguro.

—I ja has pensat la carrera que vols seguir, fill meu?

—No he pensat res, papà.

—Què t'agradaria ésser, quan seràs gran?

—Lo que vostè vulgui.

—Jo voldria que fossis canonge o regidor de Barcelona; però ja comprenc que't falta disposició per a certes coses.

—Vol dir que sóc massa bon xicot?

—Vull dir que ets massa tonto. Per això desitjaria que te la triessis tu mateix, la carrera. Se tracta del teu pervenir i no voldria desviar-te la vocació... Què vols ésser, tu?

—Què sé jo, pobre de mi!

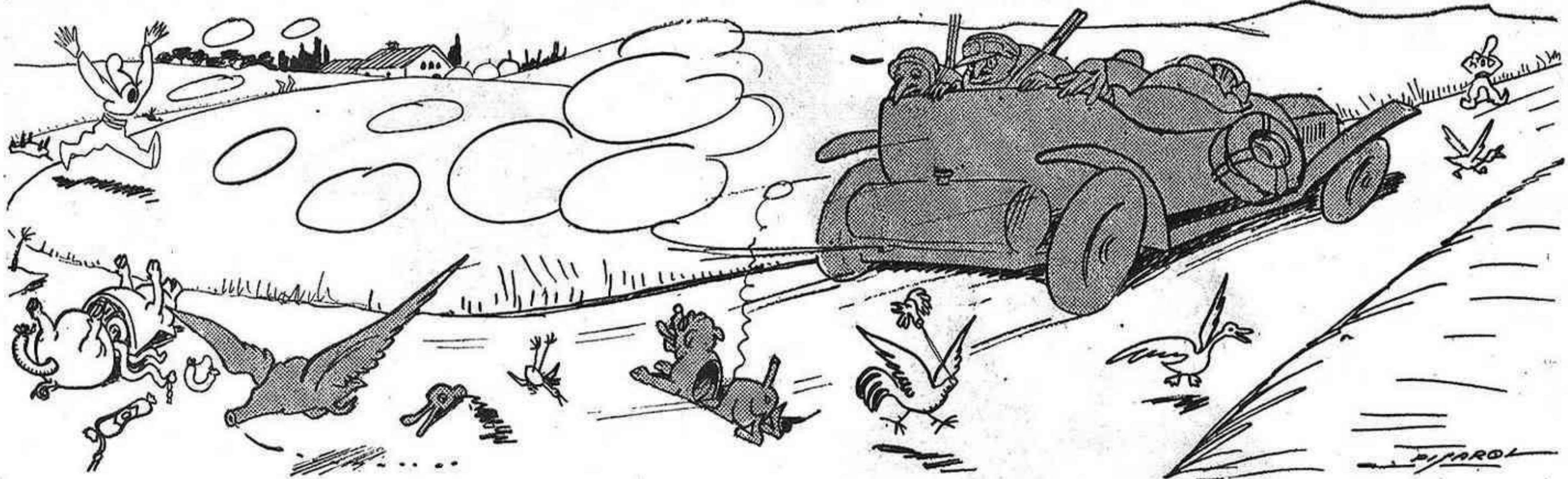
—Veiam... Farem com els confessors amb la quitxalla. Jo t'ajudaré a pensar... Digues: t'agradaria la carrera d'advocat?

—D'advocats n'hi hà massa. Jo'n conec

El «tobogan» de les mosques

L'OBERTURA

—Per a ésser el primer dia de caça... Déu n'hi doret!

algún que fa de cobrador de tramvies. Me sembla que no és carrera per a mi

—Fòra!... T'estimes més ésser metge?

—Home! Els metges han de treballar molt per a arribar a fer fortuna... Se deuen en ànima i còs a la clientela... No tenen mai una hora seva.

—Militar, doncs?

—Si no anés mai a la guerra, mal..., i si m'hi enviessin massa sovint, pitjor.

—I la carrera de comerç, que no t'agradaria?

—Comerciant?... Has d'exposar molt capital, i després, si la sort no't ve de cara, què?

—I mestre?

—Fugí! On và amb mestre! Molta feina i poc guany.

—I procurador?... i *vista* de Duanes?... i intèrpret?... i notari?...

—Vol que li siga franc? No me n'agrada cap, d'aquestes que m'anomena.

—Per això et deia que triassis tu... Diques, home. Tria tu mateix la que vulguis... Una carrera completament del teu gust.

—Completament del meu gust?... Doncs, ja la tinc... No rumfi més.

—Què?

—Enginyer.

—Enginyer, de quins?

—D'aquests que's cuiden de les línies de la telegrafia... sense fils.

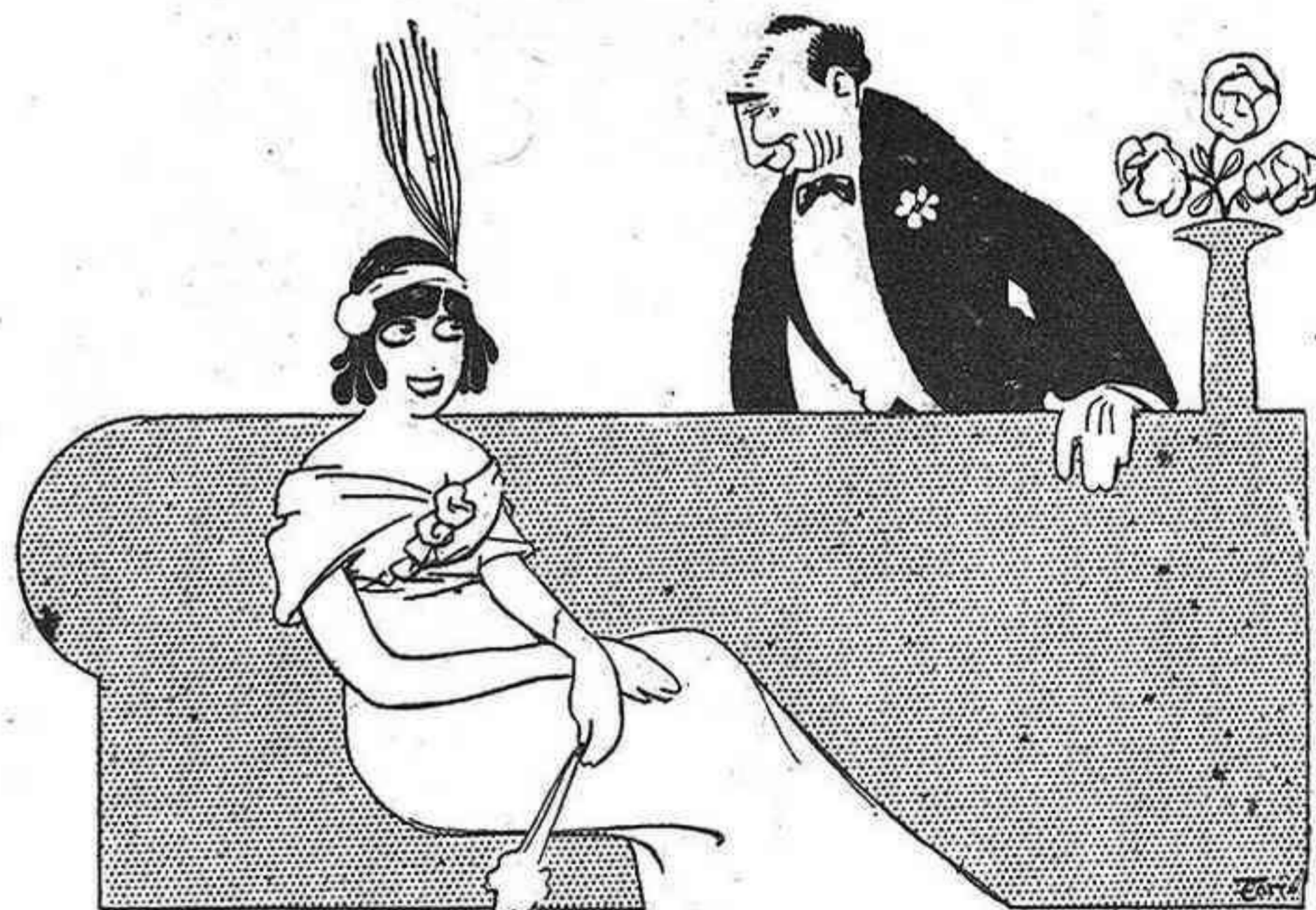
PEPIS

Una llicència de caça

A l'Àfrica hi hà un diable de país estrafalari. Hi creixen les plantes més ufanoses, verdes i plenes d'espines, i s'hi crien els animals més salvatges i més ben armats amb banyes, ullals i ungles llargues.

De la tal terra se'n diu Ouganza. Crec que'l primer en posar-hi els peus fou el doctor Levinstogne, i el segon un periodista que's deia Stanley. Però això és igual.

—I vostè no caça, senyor Bartomeu?

—Tinc escopeta, però no tinc perdigons.

—Per à punteria, vinguin amb mí. Surto del Govern Civil amb la llicència i... al Pla de Palació ja vaig caçar-ne un.

D'ESTIUEIG

—Ja hi hauríem anat a Sant Hilari, però'ns varen esclure que no teníen habitacions.
 —Igual m'ha passat a mi. No hi he pogut anar per falta de quartos.

Després d'aquests dos pobres senyors, descobrí el tal país un tal Roosevelt, ex-president d'una República d'Amèrica, de qual nom no'ns recordem.

D'aleshores ensà, Ouganza s'ha posat de moda, sobre tot per a fer-hi caceres i costellades; matant-hi animals de tota mida i menjant-hi costelles de tot pès.

Veient això, els ougandesos digueren:

—Ou! No volem ni podem passar pel foraster que no paga.—

I reunits en solemne sessió, acordaren empescar-se una llei de caça, amb l'impost corresponent, i fer-lo caure amb tot el rigor de la tal llei sobre tot caçador, encara que fos el mal.

No s'hi posaren per poc. Comptin: la llicència val mil duescentes cinquanta pessetes, que deuen pagar-se en or.

—Carai!—diràn vostès;—però no tenen raó: Amb els doscents cinquanta duros se compra el dret de matar les bestioles que a continuació s'expressen, i a menjar tants dàtils i bananos com te demani el paidor.

Besties per a morir: dos eiefants amb queixals que pesin

trenta killos; dos rinoceronts granats; dos hipopòtams d'edat reglamentaria; dos llops; dos marabouts (això és un aucell); dos micos amb la pell fina; un búfal (bufa-li l'ull); una cebra; un cervo, i tantes daines com vulguis.

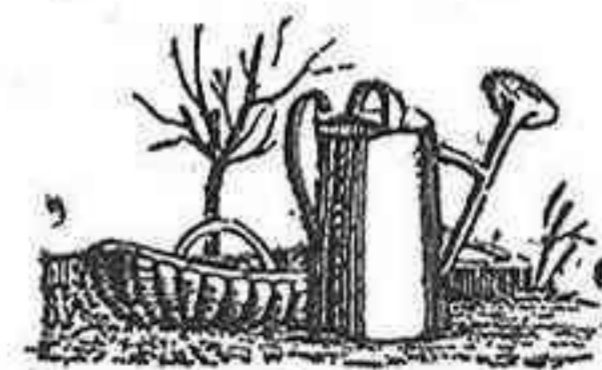
En la llicència no's diu quants negres poden matar-se; però tot fa pensar que això del negre va comprès en l'últim article.

Si mates més elefants els has de pagar a part, i encara han d'ésser mascles. La femella està prohibida.

—I si en mates alguna, què?

—Mira, respons que no li has vist el c...

PERICO

Del jardí dels humoristes

L'AMPOLLA DE BARNIÇ

El vell Hults Kamp, a qui he conegut personalment, ademés d'ésser un dels homes més alegres d'Holanda, tenia molt arrelat el vici de la beguda.

Un dia començà a discutir amb un séu company, un tal James Starck, que també era un *ptima* de fama:

—Digues, amic meu—exclamà aquest, donant un copet a l'espatlla de l'Hults Kamp. —Has tingut, alguna vegada en la vida, allò que's diu una veritable set?

—Si n'he tingut!—respongué en Kamp.—Per a set, vina amb mi! Un dia, fa prop de vint anys, després d'una carrera a cavall, vaig començar a beure cervesa, i da-li! da-li!...—no vaig parar fins a haver-ne buidat dinou ampolles de litre; i no descansant més que'l temps de treure els taps. Me'n recordaré tota la vida.

—Doncs jo—reprengué en James Starck,—la vegada que he patit més set, ha sigut a Amèrica, aleshores de la construcció del *Canadian Pacific*. Figura't que, en ple mes d'agost, vaig trobar-me amb les meves eines de pintor, a més de deù llegües lluny de poblat, i sense un gotet d'anís, ni una garrafeta de rom, ni una mica de whisky!... Mira si en devia tenir, de set, que, d'un sol trago, vaig beure'm tota una ampolla de barniç.

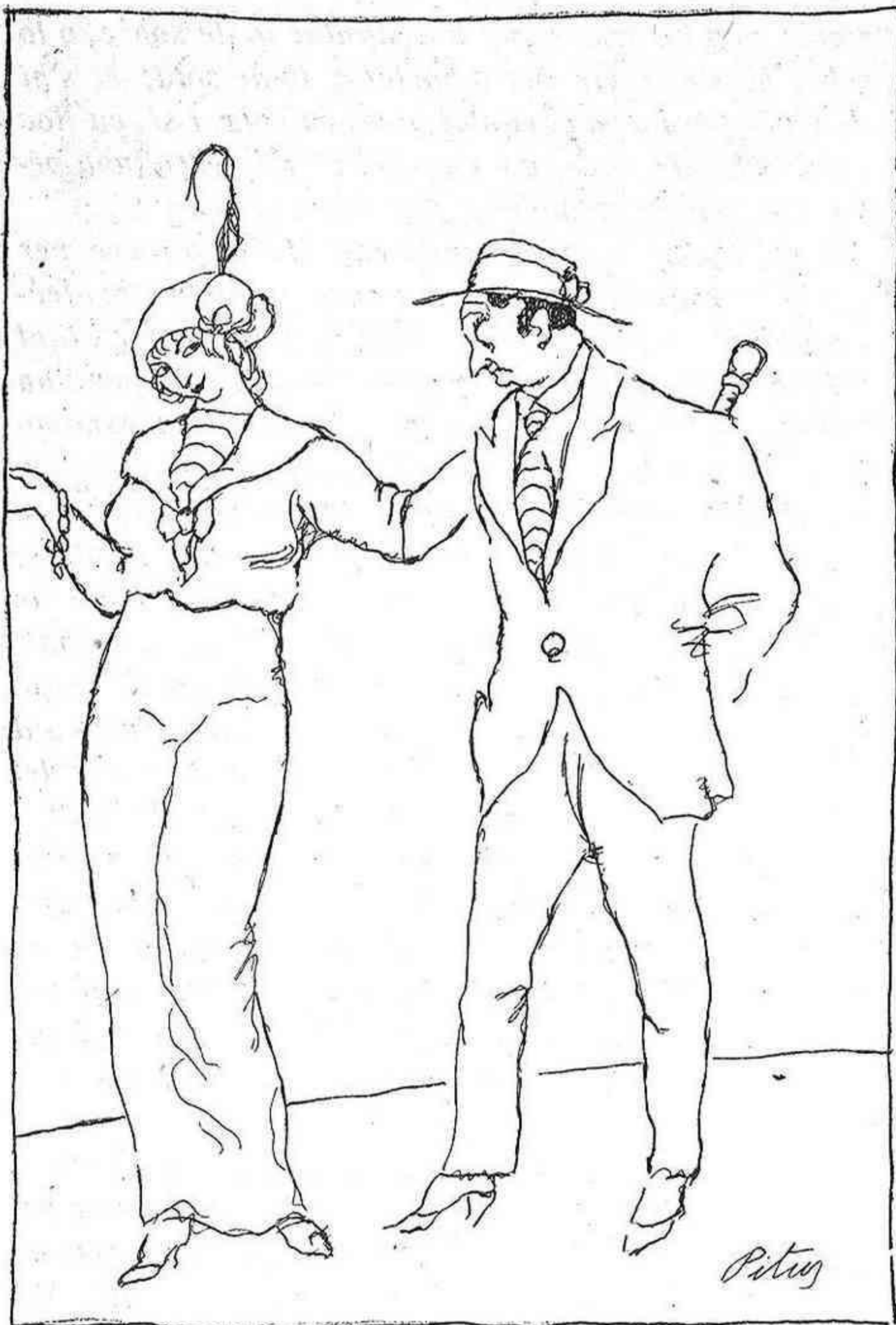
—Però, que no teníau aigua?

—No t'entenc.

—Dic si no hi havia aigua per allà a la vora?...

—Ah! aigua!... Oh, és clar que n'hi devia haver, d'aigua; però en aquells moments, amb la set que m'arborava, qui hi pensa en *rentar-se*?

G. AURIOL

—Es a dir que't cases?

—Sí, senyora. Que no estic en el meu dret?

—Prou, prou!... Ja sabs que jo, el dret de l'home, és lo que respecto més.

—Dos barcos plens de ferits?... Sí, vaja, es veu que aquell deu ésser un clima propens a la feridura...

GLOSARI

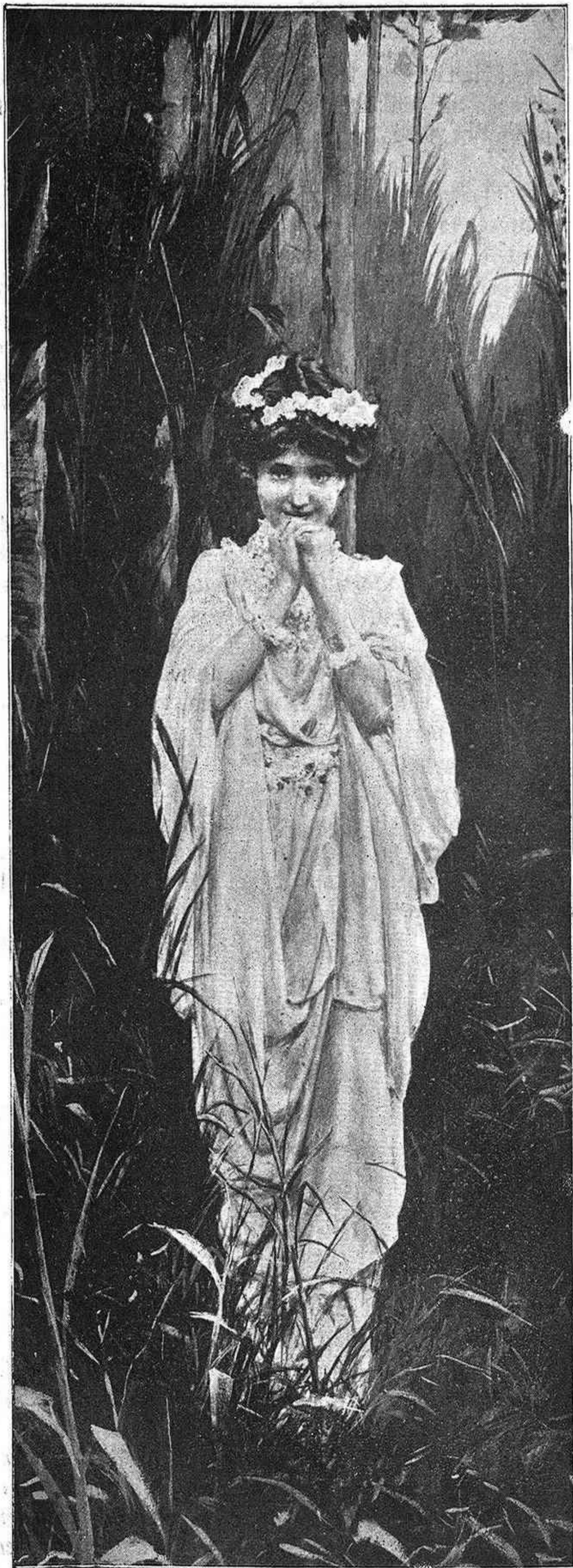
ELS GAUDISETS

No volem parlar d'en Gaudi. Per avui no és aquest el nostre objecte. Respectem el séu talent, el séu art i la seva escola, i per a admirar la seva obra, o bé la Sagrada Família, hauríem de viure uns quants cents anys, i no tenim intenció de viure'ls.

De lo que volem parlar en aquesta glosa és dels séus imitadors, o admiradors, o lo que siga, els quals, caricaturitzant el séu mestre, estàn omplint aquí i allà, en la nostra aimada i benvolguda Catalunya, d'un be-de-deu de probatures capaces de marejar a tots els homes reposats i senyors de bona conducta.

L'arquitectura d'aquests deixebles no se sab per quin cap mirar-la. Ja no se sab, d'una casa, on són els pisos, ni on és l'entrada; si el teulat és a dalt o a baix; si les

«FLOR DE LLIRI»

Quadro d'Antoni Fabrés.

columnes han de servir per a aguantar lo de sobre, o lo de sobre ha de servir per a sostenir lo de sota; si s'hi hà de viure penjat, o cargolat, o a peu coix, i si, en lloc de casa, s'ha de tenir un engraellat de ferro, una pedrera, un forn de cals o una gavia de cigonyes.

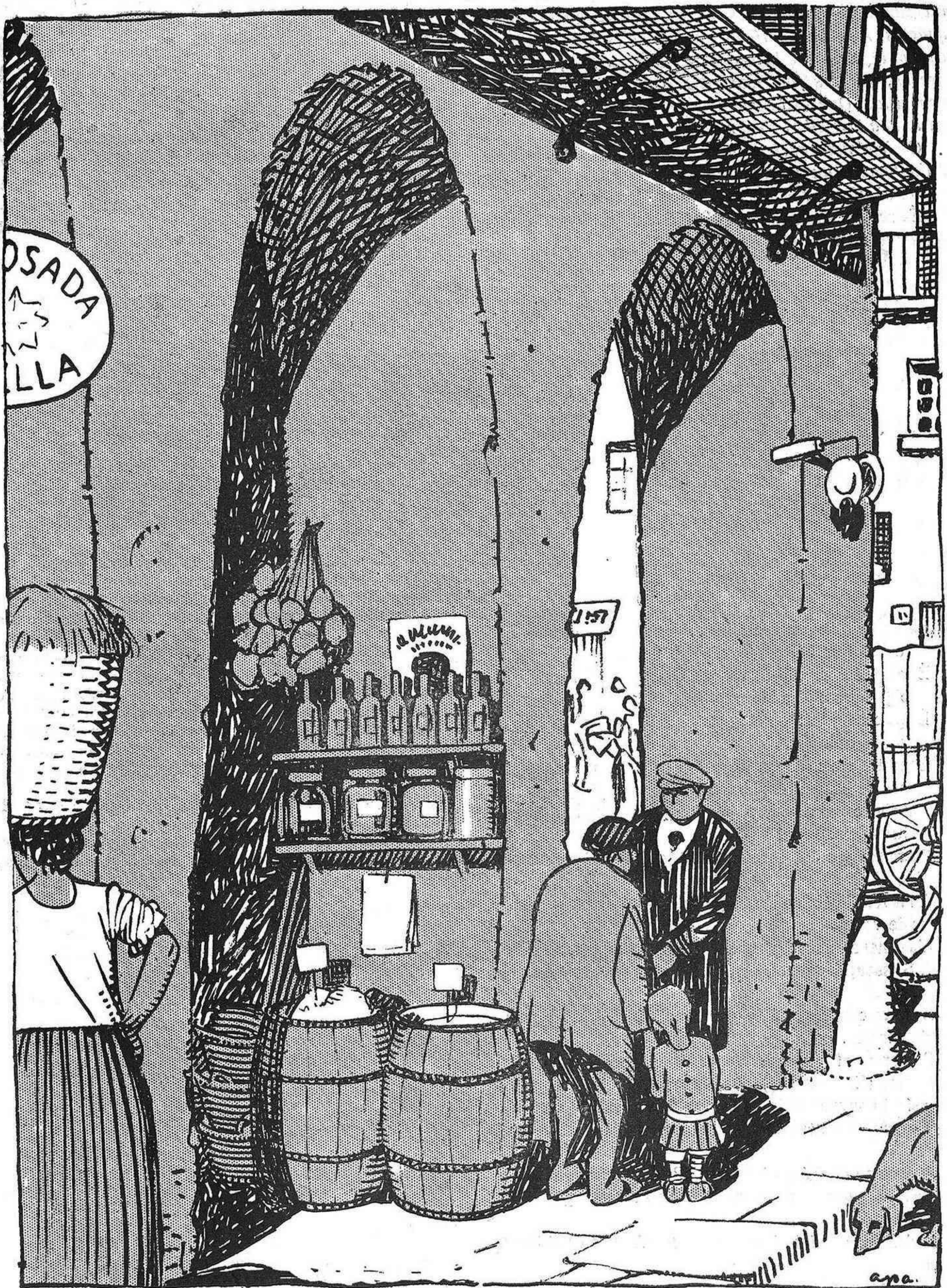
Abans, l'home benaurat que's volia fer una torre per anar-hi a passar l'estiu, anava a encarregar un projecte, amb tantes vigues, tants murs, tant de juster i tant de manobra; però avui, el que per dissort ensopega un arquitecte de l'escola que'n diuen de la rajola esmicolada, lo mateix li pot costar cinc-cents duros que dos-cents mil. Una obra se sab com se comença, però no se sab quan s'acabarà. Si hi posen ferro, estàn perduts; el ferro, avui, és com una parra; arrenca un tronc de prop de la porta i es comença a enfilar amunt... amunt, i vinga pujar pisos, i aquí em cargolo, allí em doblego, així que arriba al terrat, ja s'hi ha anat agombolant tota la «Maquinista Terrestre». Si en lloc de patir del ferro, l'arquitecte de la torre, pateix del mal de pedra, ja podeu preparar pedreres. Comença a posar llambordes, les unes damunt de les altres, i quan les té ben apilotades, les grata un xic i les deixa estar, i qui vulga balcons que se'ls faci. I si li dóna per pintar-la, esquitxa per aquí, tira per allà, s'aboquen olles de colors, i que regalimin per allà on vulguin, i allí on và el suc, allí decora.

Hem vist darrerament uns fanals, que no són fanals, són paisatge. Cada fanal és una alzina, o una prunera, o un cocoter, que en lloc d'agllans cria números, fets de planxa retallada, que fan pensar en un anunci del «Niu Guerrer» o de «La Baldufa». Hem vist una pagesia, de les que'n diuen de saló, que, per a fer-la, s'hi han gastat totes les rajoles trencades, culs de plat i bocins de coci de l'Empordà i del Vallès. Hem vist una reiaa forjada, amb una serpent tant esquetada, i uns ulls amb tantes persianes, que'ls pobres propietaris no poden tenir-hi família, perquè se'ls hi mor de por. Hem vist la sala d'un teatre que podia servir de celler, i hem vist, en fi, una botiga que'l pobre que hi entra ja no'n surt; comença a cercar l'entrada, a topar pels murs, a perdre's; fins que fan eixir un dependent, que ja fa temps que serveix de guia, i l'acompanya a una esquerra, que després resulta la porta.

D'aquest art decoratiu, sinó exacte molt semblant, ja feia anys que n'havíem vist; però sempre en coses interines. N'havíem vist an els cavallets, n'havíem vist en alguns aquariums, n'havíem vist a les fires i festes de la Mercè, a les barraques de lluitadors, an els salons de «El Gavilán»; però allí eren de cartró, i no més havien de servir per a una festa o per a una fira.

Lo terrible d'ara, cavallers, és que aquest art de pensada, el fan amb cada pedruscall i amb cada barra de ferro, que tenim art per estona, i com que sentim a dir que tot lo que fem avui ha d'ésser sols de transició, temem que la posteritat ens digui: «Per transitar heu fet les coses tant fortes, que'ns costen més de barrinades, del que val tot lo que heu fet». El fer les obres massa eternalens ens exposa, temps a venir, a que'ns vulguin rectificar, i ens racarà que'ls nostres fills, per a

—Vuit duros me va fer pagar aquell bandarra de metge de Barcelona per a examinar-me la sang.

—Canarius!

—Oh, i lo més barrut és que me'ls va fer pagar per a no trobar-hi res!

aterrar tot lo que hem fet, se tinguin de gastar tants quartos. A aquests artistes genials se'ls hauria de tancar tot el rebost de la pedra. El que vulgui fer estranyeses, que les faci amb guix. Que estàn bé? Se fan emmotllar. Que estàn malament? (com pot ésser), s'hi envia una brigada i s'enguia una carretera.

Creiem més: creiem que cada any, en lloc de donar l'Ajuntament un premi a la millor casa, hauria de donar el càstig de fer aterrar la que fos més lletja.

És veritat que amb aquest sistema s'arribaria a despoblar la nostra bella Barcelona.

XARAU

L'animal exòtic

Se tracta d'un aucell d'Amèrica, criat a Barcelona. Sab parlar català tant bé com jo; però no acostuma parlar-lo.

És alt. Té pocs cabells i llargs, que's pentina fent clenxa; gasta bigoti gros, d'un blanc torrat.

És pulcre en tot: en el vestir, en l'expressar-se, en la faç rasurada cada dia.

El nostre amic té unes ulleres d'or, que guarda dintre una capsa de llauna; té un bastó de fusta preciosa amb l'ornament d'un capet d'ivori; té uns guants de pell per a l'hivern i uns altres de seda per a l'estació que patim.

Porta sempre les sabates enllustrades i el vestit res-pallat.

A l'hivern llueix un abric, les mànigues del qual tenen voltes de vellut.

L'anomenat aucell d'Amèrica, amic nostre, ens visita a diari. S'asseu, llegeix els periòdics i després ens dona conversa.

La seva conversa té la gran ventatja d'ésser regular, quasi uniforme.

Primerament parla de les coses d'Espanya, i ho troba malament. (És raonable). Després tracta dels negocis del seu país, i ho troba pitjor. (També és raonable). Seguidament tracta dels seus afers personals, i allí es comença a patir.

El nostre amic té quatre plets. Pledeja contra sa mare, contra'ls seus germans, contra un oncle i contra'l govern de la seva nació.

Si l'un l'ha estafat, l'altre no'l paga. Aquest és el tercer tema de la conversa del nostre amic. Ens ha contat coses terribles, esfereïdores. Ningú com nosaltres sab les malvestats d'un ex-empleat acreedor, ni les facecies de micers, procuradors i governants.

Això és lo que ell conta. Miseries.

Nosaltres sabem, de *motu proprio*, que té la gavia en un piset modest, molt modest; que és casat quasi de nou; que té una nena de setze mesos, i que la seva vida no és pas cap vinya ni cap carretera plana.

És per això que, quan arriba un volum de *Los Contemporáneos*, o bé d'*Hojas selectas*, ens plau que se l'emporti a casa, per a matar les hores llargues del marit vell que vetlla l'objecte del seu amor, l'únic, el sol, i aquest fa nones.

M. REI

TELÓ ENLAIRE

TÍVOLI. — Dilluns passat va cantar-se en aquest popular teatre, per darrera vegada, *Lohengrin*.

Els cantants, emperò, no eren pas els mateixos de les representacions anteriors. Alguns foren substituïts; no obstant, l'obra de Wagner, siguié forsa ben interpretada. Mereix especial menció la Sra. Kosta de Marrugat, que, gairebé sense ensajos previs, va encarregar-se del difícil paper d'«Ortruda». En el segon acte, després del duo amb Tolremond, el públic va premiar-la amb sorollosos inodrits aplaudiments, obligant-la a eixir de nou a l'escena amb el Sr. López, que cantava la part de baríton. La senyora Kosta de Marrugat estigué molt feliç en tota l'obra, donant relleu a la figura d'«Ortruda», i cantant la partícels amb art i maestría.

Ella compartí amb els altres, sovint, les mostres d'agrado de la concurrència.

El tenor senyor Illa cantà el *racconto* en català; que l'arcalde de Vilafranca li perdoni. Signé ovacionat el senyor Illa, no l'arcalde, naturalment.

TÍVOLI. — Va anar un xiquet millor la segona d'en Paoli; prò el públic, ay qué dolor!... segueix dient que és un tenor dels de pa sucats amb oli.

S'ha cantat la *Gioconda* amb tal dalit i tal fè, que'm jugo un dinar de fonda que al «Liceo» no surt tant bé.

La *Carmen*, per la Lloró, va resultar de *mistó*.

Del debut de la Darclée encara no se'n sab rē.

NOVEDADES. — Per la pròxima setmana s'anuncien els «Granieri», (opereta italiana). *Benvenuti i forestieri!*

CÓMICO. — Amb l'aplaudiment dels *xinos* s'han represat *Los Molinos*,

una sarçuela aixerida
que ha de tenir llarga vida.

Molt aviat s'estrenarà
una obra que petarà.
Títol: *Las triunfadoras*.
Me sembla que agradarà,
perque és cosa de senyores.

El benefici Bergés
va donar fama i diners
al popular comediant.
Bon profit i sempre avant!

BOSQUE. — Verge Santa, quin desfici
de funcions de benefici!
El de l'hermosa Aguilar
va éssè allò que's diu: la mar!
I el de la bella Callao
també va éssè molt *salao*.

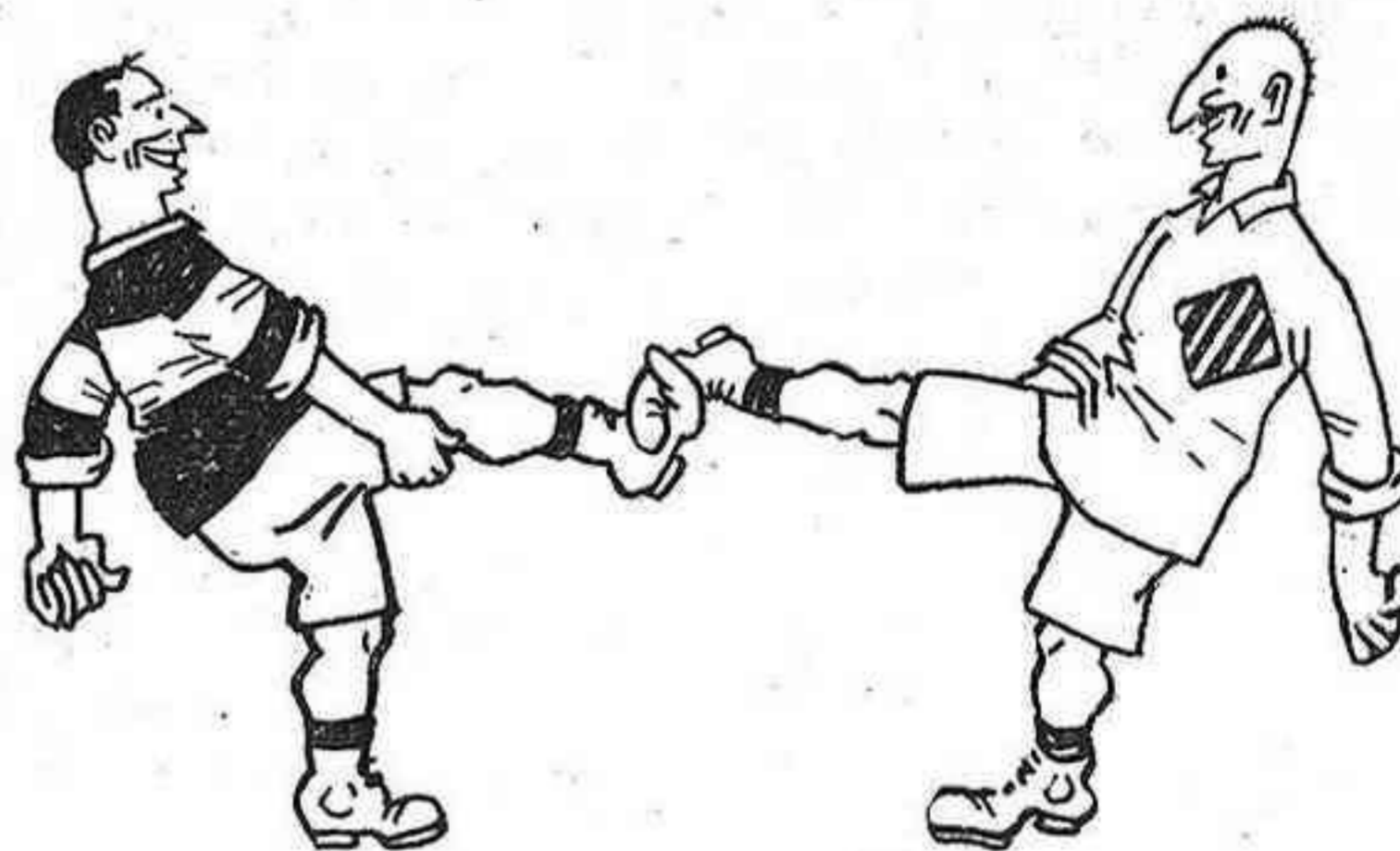
Per postres ens han donat
un *Lohengrin* bastant tarat.

La celebrada Cassani
vol cantar *I Puritani*
(repertori d'en Bellini)
Que l'àngel bo li il·lumini,
el séu gènit repatani!...

ESPAÑOL. — Demà comença a accionâ
amb teatre castellà.
Vinguen drames i dramons!
L'artista senyor Parrenyo

sembla que's pren amb empenyo
aqueixes curtes funcions.

De Viena després vindrà
tot un seguit d'operetes...
I amb elles l'amo's farà
un tip de guanyar pessetes.

Notes de sport

El diumenge passat, en el camp del «Barcelona F. C.», va celebrar-se el partit nomenat de la Pau. Integraven els dos equips contendents, una selecció de jugadors dels clubs locals, «Espanyol», «Espanya» i «Universitari», junt amb alguns dels principals jugadors del «Barcelona». El partit sigué forsa interessant, encara que predominà, com és natural, un excessiu individualisme.

Però lo més interessant fou veure acoblats en armònica companyia els equippers de clubs, fa poc enemics irreconciliables, i no

EL RETRAT DE LA DONA

— Què me'n dius d'aquesta instantania que m'he fet fer?

— Que ja's coneix que és *molt* instantania... perque has sortit amb la boca tancada.

sols en el bon sentit de la paraula, sinó en el mal sentit de les obres. Entre'l nombrós públic, que presència l'amistosa lluita, hi regnava un bon entusiasme, i cada espectador s'interessava pel seu jugador favorit, i els aplaudiments eren contínuus.

Realment, tots els jugadors procuraren lluir-se a la mida de les seves forces, i el joc que desenrotllaven era nèt i correcte, tal com entenem nosaltres el *foot-ball*. A nosaltres emperò, ens aco-rava un dubte: el de si—aprés d'aquesta hermosa prova de reconciliació, en partits successius, quan se tracti de defensar el color de la camiseta, entre l'entusiasme d'un públic forsa-partista i amb les sangs escalfades per l'apassionament del joc,—se sabràn mantenir en la mateixa tessitura nobl i civil, els jugadors nostres, sobre tot aquells que tenen ja adquirits certs hàbits de violència? Aquesta és la qüestió.

Es precis que hi posin el coll; que tots plegats se retinguin per a ennoblir el deport pel foment del qual i per la gloria del qual ha vingut aqueixa unió que fa alguns mesos pareixia impos- sible. I això no ho recomanem :ols als jugadors, ho recomanem també al públic, que sol ésser l'esca del pecat. De totes maneres, consti que és difícil que de cop i volta s'esmenin les costums fut-bol·lístiques.

Començarem per una càmlleta o per una càrrega mal donada entre dos jugadors, i arribarem a la batalla campal a cops de puny i cops de garrot, com en èpoques no llunyanes de nefasta me- moria.

I després ningú sabrà qui va ésser el primer i se seguirà justificant la brutalitat per la brutalitat.

No és aquest lloc a propòsit per a senyalar els medis de man- tenir l'armonia. L'exposició del remei és més llarga de lo que sembla. Que's pot lograr no hi hà dubte; el còm, si hi pensen una mica, el trobaràn fàcilment els directors de la nova federa- ció, i aqueix còm radica principalment en la seva autoritat, que han de mantenir-la, costi lo que costi, ben absoluta i ben justiciera.

ESQUELLOTS

EL nostre excel·lentíssim Ajuntament està empenyat en fer proves de curació preventiva amb la nova vacuna anti- tifoidia.

El nostre excel·lentíssim Ajuntament vol fer ara lo que va donar celebritat al popular Joan de Robres, aquell que «feia els hospitals després d'haver fet els pobres».

Primerament ens fa agafar el tifus amb les aigües i les es- combraries, i després ens vol curar la febre tifoidia amb la va- cuna... del ministeri de la Guerra.

L'infadigable novelista i autor dramàtic, Juli Vallmitjana, ha acabat una obra en tres actes, *La gran diadema*.

Tenim entès que la nova producció de l'aplaudit autor d'*Els Zin-calós* és d'un genre totalment distint del que fins ara ha semblat ésser la seva especialitat.

Probablement la traduirà al castellà el conegut publicista senyor Jori.

NOTES DE CASA.

El «Colegio de Artífices en Ebanistería» va enviar-nos una atenta invitació per a la conferencia que'l conegut crític d'art, don Joaquim Folch, degué donar en el local social d'aque- lla entitat, el darrer dissabte.

Agraim l'atenció.

A la porta del «Teatro del Tívoli». (Diàleg de dos... que enraonen).

—Què va ésser allò de l'escàndol de l'*Otello*?

—Res, que l'empresa va augmen- tar dos ralets el preu de l'«entrada», i el públic, aleshores, va augmentar una lletra el nom del tenor.

—Què vols dir?

—Sí, home; el tenor se diu PAOLI, i els morenos li varen dir PANOLI.

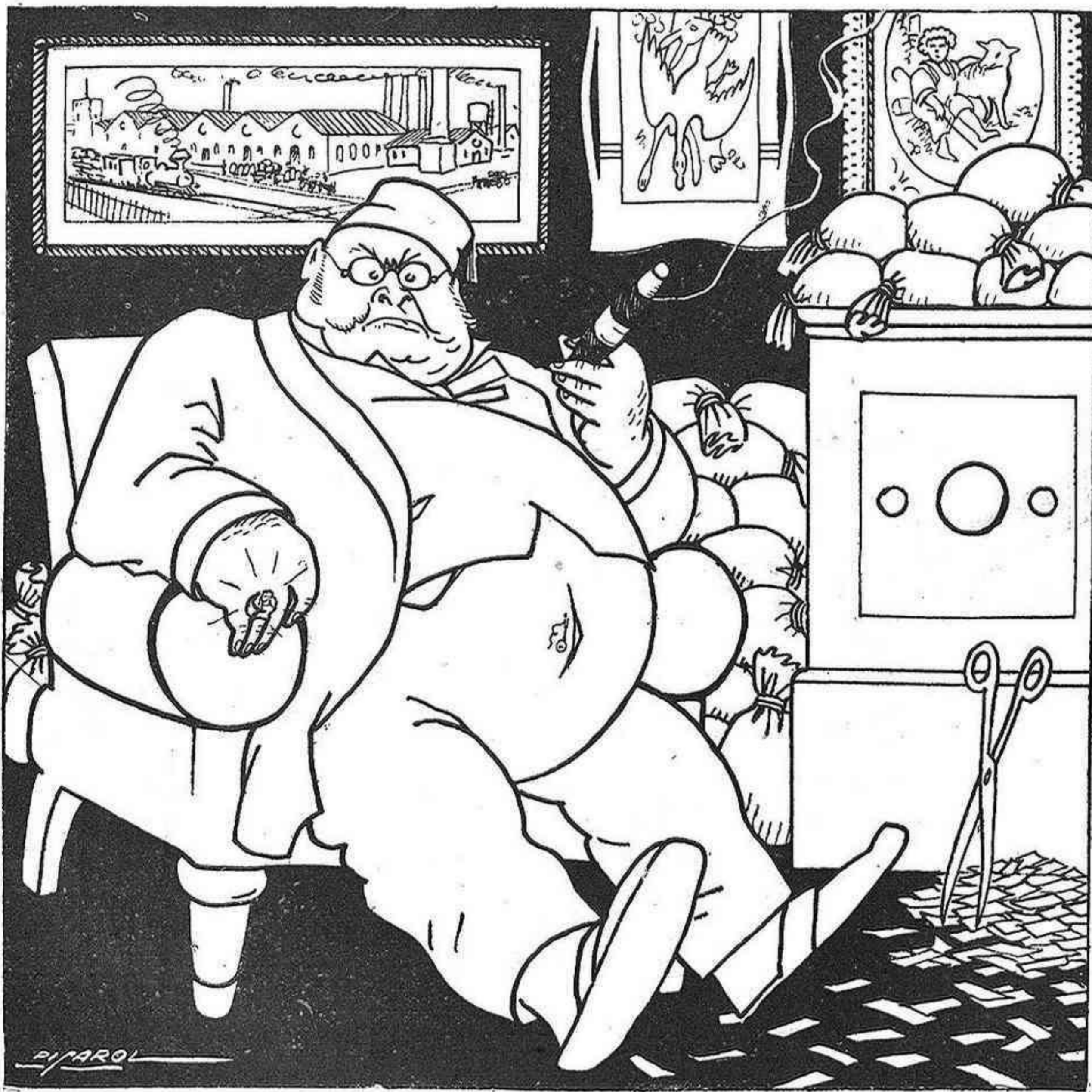
LEGIM:

«La Corporación municipal ha acordado adherirse al sentir de la ma- yoría del comercio de Gerona, por el atropello de que fué víctima el reve- rendo Freixa, padre del director del periódico local *El Norte*»...

Reverendo, suposem que vol dir un capellà, i aleshores...

En fi; si, com creiem, se tracta d'un error informatiu, la cosa no té res de particular.

De totes maneres, com que'l solt prové de *Las Noticias*, és de creure que un diari tant respectuós amb tota mena d'institucions, aclarirà aqueixa paternitat del reverent Freixa, per a que sapiguem a què aténir-nos.

DEL CONFLICTE HORARI

—Tres mil hores... tres mil hores!... Jo'n treballa sis mil, i no'm queixo!

—Deurà costar molt això de reformar les Ordenances Municipals?...

—I ca, hombre! Nada! Poniéndolo todo al revés de como está..., listos!

—Fa la vèu d'encostipat, avui, Ernest...

—Sí, senyora; d'aquest dia... Sab que jo era aquí mateix i vos-tè estava al piano?... Doncs me sembla que'm va tocar un aire.

SE tracta de construir una nova *Plaça de Toros*, a Barcelona. Ja s'ha demanat autorització a l'Ajuntament.

Arriba, cartrons!

Conseqüències de les campanyes d'en Noel i dels «ecos» d'en Marius Aguilar.

Es lo que nosaltres venim sostenint: la gent và als *toros* per pur esperit de contradicció.

Si tota la premsa publicués articles encomiàstics, aconsellant l'assistència a les curses de braus, com un remei per la patria, no hi aniria ningú.

Vegi's, sinó, lo que ha succeït amb el Teatre Català.

***

A propòsit de teatre català.

Ja tenim an en Gual en campanya.

Quin home, en Gual! Res li và bé, i ell sempre amb nous projectes i noves empreses.

Quin altre *misteri de dolor* se li esperal

La providència vulga que l'«Escola de declamació catalana» li siga un lenitiu, per si no li reïx la nova tentativa.

Estem segurs, emperò, que a hores d'ara ja hi hà cinquanta mil homes que li besen els peus, i tots són autors dramàtics amb nuvia, la plaga més grossa que sempre ha perseguit an en Gual.

HI hà gent ben fresca, a l'estiu, tant mateix. I, entre aquesta, cal comptar-hi els incommensurables veïns del cap-de-vall del carrer de Sant Pau.

Mai diriau què han demanat a l'Arcalde?

Que no'ls tregui aquell urinari indecent que tenen adossat a la paret de la vella esglesia i que enlletgeix tant l'animada via.

Tots els veïns de tots els carrers de tots els pobles del món ho farien al revés; dirien que'ls treguessin del davant l'urinari. Els de Sant Pau, no, senyors. An ells, treure'ls l'urinari és matar-los.

Ja té raó la dita: «Sobre gustos no hi hà res escrit».

DÈU o dotze apreciables ciutadans de Vic han constituït una societat col·lectiva per a dedicar-se a la compra-venda de patates.

Els desitgem molt bon acert amb les seves transaccions; però trobem que són molts socis per tant poc tubèrcul.

L'any que la cullita
sigui molt escassa,
tocarà an els socis
una patarata.

AL parlar de l'arcaldada vilafranquina, que ha donat i està donant tant que enraonar, alguns diaris han fet remarcar que'l Governador desconeixia els famosos versos del Dant: «Vergonya eterna als que, menyspreuant el seu propi idioma, alaben el dels altres»... i d'aquí el *iapsus*.

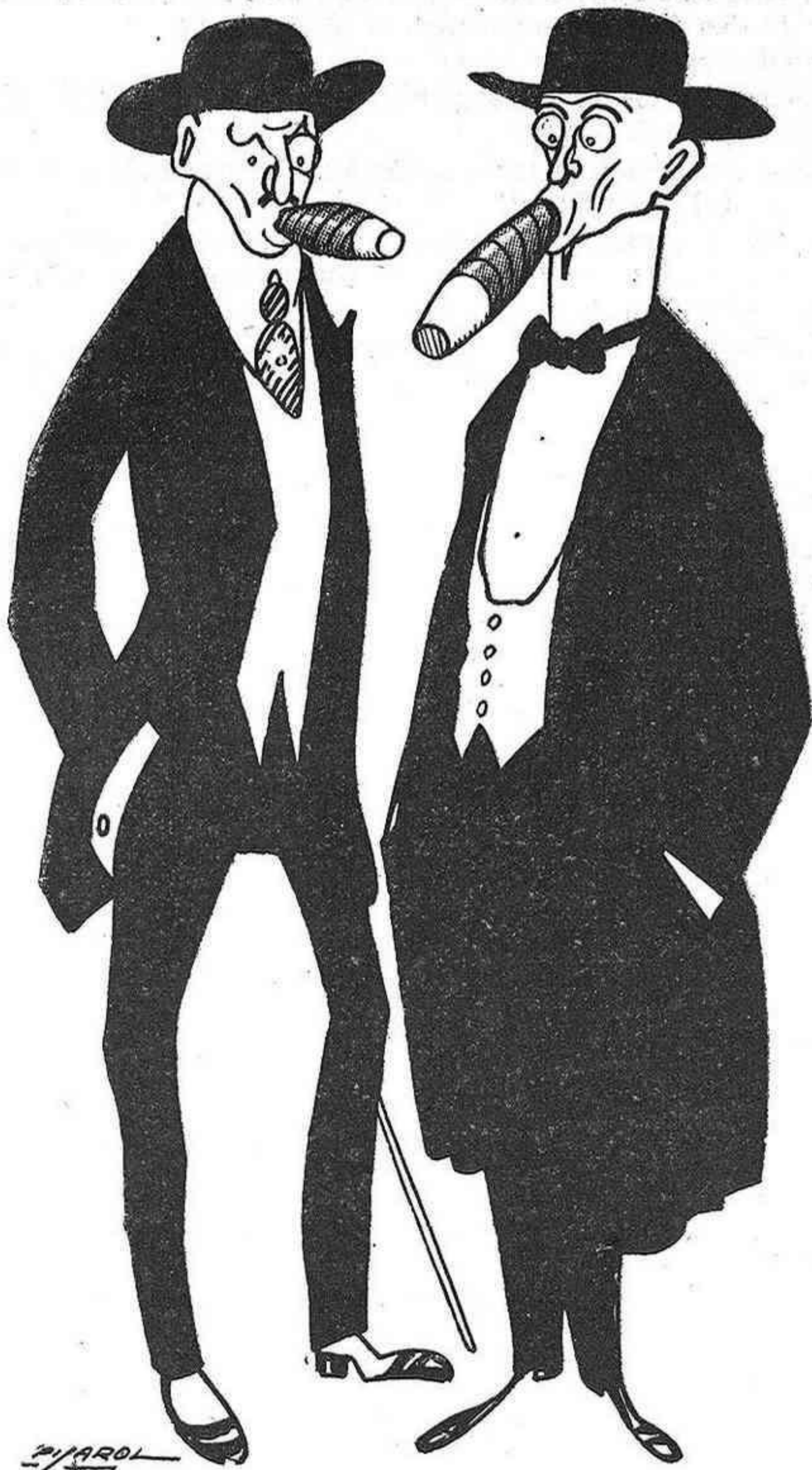
Doncs, sí, amic Rodríguez; no sols va escriure'ls el Diví Vagabond, sinó que, a Trento (Tirol), al mig d'una gran plaça, hi té aixecat, el senyor Alighieri, un magnífic monument, i allí, dessota de la noble figura del poeta, hi hà esculpida aquella cèlebre frase a la vista de tothom.

I, allí, les dominadores autoritats austriagues, generals, jutges, governadors i arcaldes, cada dia ho tenen davant dels ulls, i ho llegeixen... i lo més sensat és que encara mai se'ls ha acudit protestar-ne.

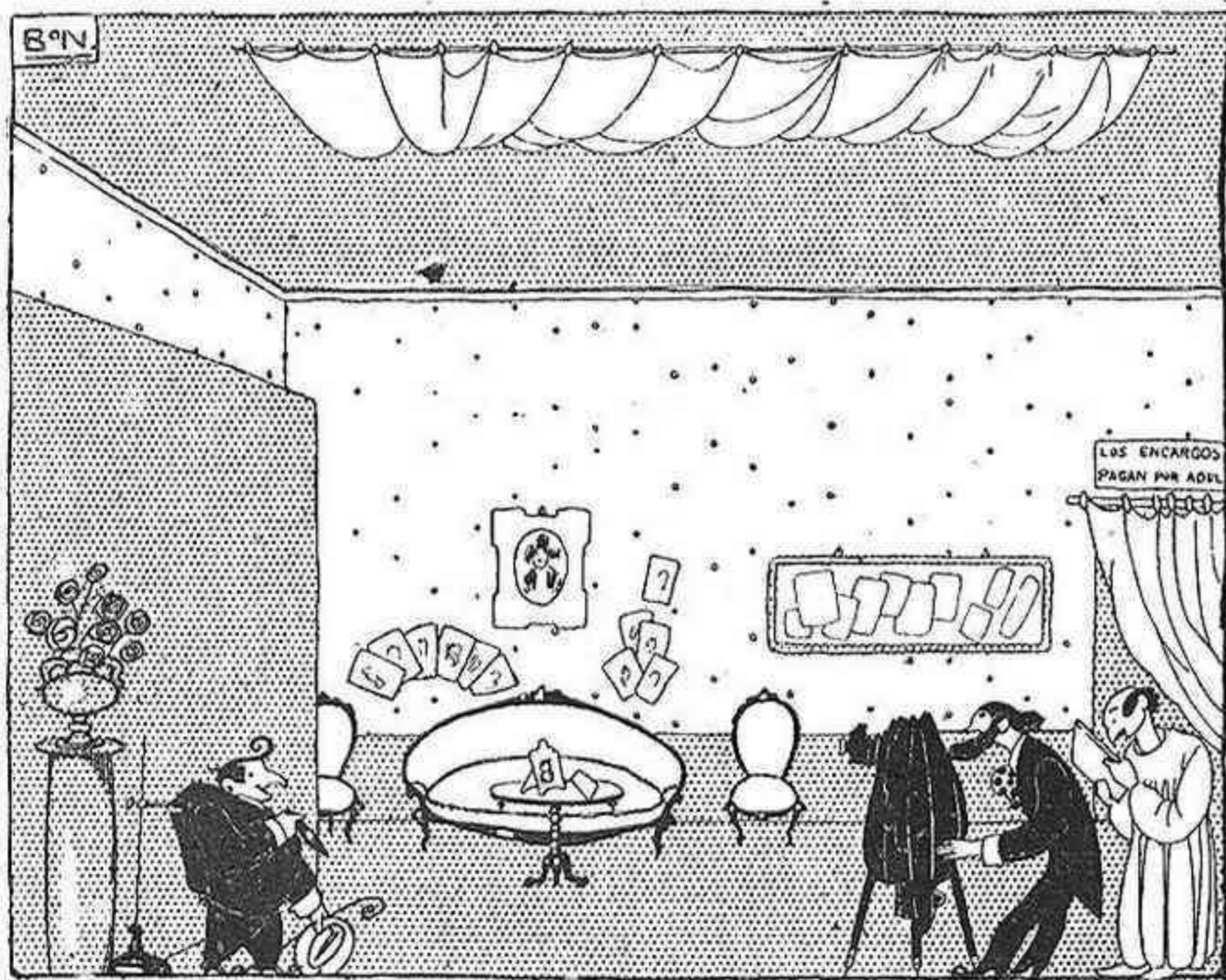
PLOREU, ploreu, ninetes!

Les grans orgues del Palau de Belles Arts estàn malaltes. Quina malaltia és la seva?

Doncs digues que aquest Alcalde de Vilafranca s'haurà fet cèlebre...
—Sí; s'ha posat a l'altura d'una coca.

—Un retrato?... Còm el vol?...
—En castellà, que l'haig d'enviar a Vilafranca.

No ho sabem del cert; però, segons indicis, a les cèlebres orgues hi hà moltes mans inexpertes que les grapegen, i... es comprèn.

Les orgues de Belles Arts
són igual que certes noies:
se ressenten del teclat...
de massa mans que les toquen.

COM els altres anys, els xicots de les escoles municipals han tornat del séu curt estiu.

I com els altres anys, també en aquest hi ha hagut la seva crítica.

Cent vuitanta criatures se diu que foren recomanades per un sol regidor.

Lo qual significa que també, com els altres, aquest any hi ha hagut compares i comares.

I, fins a cert punt, és natural que així sigui. Perque, sense com-pares i co-mares no hi hà criatures possibles.

L'eminent mestre Vives està realitzant gestions par a que l'any vinent tinguem, a Barcelona, Teatre Líric Català.

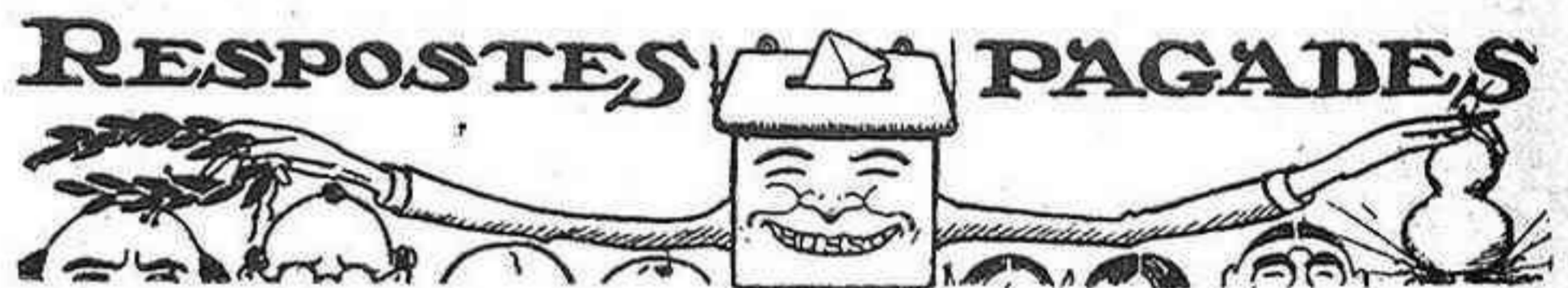
Per a portar a cap tant patriòtica empresa, el celebrat autor de *Bohemios*, compta amb un capital suficient i amb el concurs entusiasta dels primers musics i escriptors de la terra.

Comptant amb diners i amb obres,
ja ho té tot, la nova empresa,
si compta també amb que'l públic
no se li tombi d'esquena.

SEGONS el manifest dirigit a l'opinió pública pels fabricants catalans, entre aquests i els ministres responsables del decret de les 60 hores, s'ha obert un abim molt difícil d'omplir.

Es una verdadera llàstima!

Si és cert que existeix l'abim,
diu que, per terraplenar-lo,
ja ha ofert an els del Foment
la panxa, don Alejandro.

Ali-Foix, el Vell: Descomptant algún verset que sona bastant malament, tot aniria bé, menys el xisto final, que'ns sembla d'un gust molt discutible.
—F. Llaveiol: Prengui bona nota de lo que diem al colega de més amunt.
—Josep Bernet Torras: A totes tres les hi falta aquella *difícil facilitat*, que és el distintiu dels poetes íntims.
—Joan Rocabert: Molt bé, i tantes mercès.
—Canari: L'assumpte de la seva poesia no és pas propi pera ésser tractat en vers.
—Joan Antich Puquí: L'una no m'agrada, i l'altra... tampoc.
—Pep Cistellé: Anirà l'anagrama, i un parell, tot lo més, d'acudits.
—Manuel Seret: M'ha semblat bastant mansoi.
—Josep M.ª Sanjaume: No puc resistir la tentació de publicar-li una estrofa. Allà và:

«Adéu, ho, la nineta!
Adéu, la meva amor!
tu, tant reboniqueta,
a un altre has dat lo cor».

Redéu, i que *redolenteta* que és la seva *poesieteta*!... Però, per això, encara és més de *parroquià* l'altra, la «Barcarola»:

«Mireu-la allà al lluny
que tranquila se'n và...
Petita com lo puny...
Qui sab si tornarà!»

Quién sabe «doba», eh?... El cop-de-puny que l'Espronceda li donaria, si s'hi pogués tornar!...

P. Català, Antoni Jáuregui, R. R. Ll., Josep Riera Forg, E. Vilaret, P. R. i F., F. G. i J., R. H. M., E. G. C., J. B. (P. del C.), M. R., Aguilera, J. P. i D., J. C. i P., Candor Salamé, i Manso n.º 1: Rebut els originals que envien amb destí a l'Almanac, i moltes mercès.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

L'ILLA DE LA CALMA

Darrera obra d'en SANTIAGO RUSIÑOL

Un tomo en 8.º

::

UNA pesseta

OBRA NOVA

CEBRIÀ DE MONTOLIÚ

Walt Whitman

L'home i sa tasca

Un tomo en 8.º

3 pessetes

OBRA NUEVA

H. MADUIAVEITIA

Oro sangriento

(LOS TOROS)

Un tomo en 8.º

UNA peseta

◆ ◆ ◆ ◆ Obres d'en JULI VALLMITJANA ◆ ◆ ◆ ◆

Com comencem a patir	La gitana verge	Aires de mar	Ptes. 0'50
Ptes. 1	Ptes. 1		
Els Jambus	L'abella perduda	Els Zin-calós (Els Gitanos)	Ptes. 1
SEGONA EDICIÓ	Ptes. 1	SEGONA EDICIÓ	Ptes. 1
Muntanyes blanques	En Terregada	El Corb	Ptes. 1
Ptes. 2	Ptes. 1	Entre Gitanos	Ptes. 0'50
Criminalitat típica local	L'Espanta	La tasca	Ptes. 1
Ptes. 1	Ptes. 1		

OBRA NUEVA

Dr. BEARSON

Eterna luna de miel

Secretos del lecho conyugal : : Cartilla higiénica para los recién casados

Un tomo 8.º

UNA peseta

PROXIMAMENT SORTIRÀ

DICCIONARI CATALÀ-CASTELLÀ I CASTELLÀ-CATALÀ

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EUGENI NOEL

L'únic home anti-taurí d'Espanya, o siga el veritable «fenómeno».